

Djelovodni broj: 30-14/01 | Mjesto i datum: Nikšić, 15/08/2014

| ISTRAŽIVAČKO – ANALITIČKI CENTAR |

Predmet: IZVJEŠTAJ SA TERENSKE POSJETE GRADSKE DEPONIJE U OPŠTINI ŠAVNIK

UVOD

Ekološki pokret „OZON” je postupajući po prijavi građana putem online servisa Ekoskop, dana 14. avgusta 2014. godine organizovao terensku posjetu i snimanje gradske deponije u opštini Šavnik.

Ovom prilikom smo utvrdili činjenično stanje, koje je alarmantno, pa shodno tome obradili smo prikupljene podatke na način za koji smatramo da će biti od koristi nadležnim institucijama, od kojih očekujemo da preduzmu potrebne mjere u cilju sanacije ove lokacije.

Ovaj dokument će biti dostavljen Ministarstvu održivog razvoja i turizma, lokalnoj upravi opštine Šavnik, Upravi za inspeksijske poslove i predstavlja naš doprinos efikasnijoj primjeni važećeg Zakona o upravljanju otpadom i kvalitetu Državnog plana za upravljanje otpadom u Crnoj Gori.

OPŠTI PODACI

Gradska deponija u opštini Šavnik nalazi se na prostoru bivšeg kamenoloma, na neobezbjedenoj lokaciji na užišnju u blizini glavne saobraćajnice, rijeke Bijela i zone Nacionalnog parka Durmitor. Do lokacije vodi makadamski put, a prostor karakterišu ostaci objekata koji su bili u sastavu nekadašnjeg kamenoloma. Prilazak lokaciji je slobodan i neobezbijeden. U neposrednoj blizini lokacije nema naseljenih objekata.

Slika 1: Prilaz neuređenom smetlištu (Foto: OZON)

ZATEČENO STANJE

Terenskom posjetom i snimanjem gradske deponije u opštini Šavnik uvrđili smo da se na ovoj lokaciji odlažu različite vrste čvrstog otpada, pa i one koje spadaju u opasni otpad, kao što su medicinski, životinjski, elektro otpad, otpadne gume, zatim građavinski otpad, otpad od drveta, što nas dovodi do zaključka da se ovaj objekat ne može posmatrati kao neuređeno smetlište već kao nelegalna deponija opasnog otpada. Očigledno je da se nekontrolisano odlaganje otpada na ovoj lokaciji vrši duži period.

Slika 2: Životinjski ostaci (Foto: OZON)

Na predmetnoj lokaciji nije bilo službenih ili privatnih lica, mehanizacije niti bilo kakve druge opreme. Lokacija nije obezbijedena, ne postoji rampa niti zaštitna ograda, tako da je moguć neometan dolazak ljudi, vozila i životinja. Neprijatan miris i veliki broj insekata su karakteristični obzirom na godišnje doba i visoke temperature.

IDENTIFIKOVANE OPASNOSTI PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU

Nekontrolisano odlaganje i miješanje različitih vrsta čvrstog otpada nesporno dovodi do trajnog zagađenja zemljišta, a negativno utiče i na kvalitet vazduha i drugih segmenata životne sredine i ekosisteme na mikrolokaciji, u zavisnosti od količina i sastava.

U konkretnom slučaju gradske deponije u opštini Šavnik naročito je izražen problem ocjednih deponijskih voda koje direktno ugrožavaju ekosistem rijeke Bijela. Imajući u vidu da se gradska deponija nalazi na uzvišenju u odnosu na korito vodotoka, te prisustvo različitih vrsta opasnog otpada na njoj, ocjedne deponijske vode se slivaju u njega noseći sa sobom štetne materije koje ugrožavaju riječni biodiverzitet i kvalitet vode.

Dalje, kako lokacija nije obezbijedena moguć je nesmetan prilaz ljudi i životinja čime se potencijalno dovodi u opasnost javno zdravlje usled mogućih infektivnih i zaraznih oboljenja, uzrokovanih boravkom na tom zagađenom prostoru ili usled namjernog izazivanja požara.

Kako je predmetna lokacija direktno izložena uticaju Sunca usled visokih temperatura i prisustva značajnih količina staklene ambalaže, postoji opasnost od eksplozije zemnog gasa koji je karakterističan za ovakve objekte.

Ono što je takođe velika opasnost jeste neposredna blizina dalekovoda koji prelazi preko predmetne lokacije. U slučaju požara, bez obzira na uzrok, izazvale bi se značajne štete i potencijalno ugrozio Nacionalni park Durmitor.

Slika 3: Žice dalekovoda neposredno iznad divlje deponije (Foto: OZON)

ANALIZA USKLAĐENOSTI LOKACIJE SA ZAKONOM O UPRAVLJANJU OTPADOM

Predmetna lokacija ne ispunjava uslove propisane članom 77 stav 1 ni članom 78 stav 1 i 4 Zakona o upravljanju otpadom koji tretira Privremeno skladištenje komunalnog otpada.

Član 77 Stav 1

Otpad se može skladištiti:

- na privremenom skladištu u roku koji nije duži od godinu dana;
- na skladištu obrađivača otpada na period do tri godine;
- u podzemnom skladištu.

Član 78 Stav 1

Jedinice lokalne samouprave koje nemaju izgrađenu deponiju u skladu sa zakonom mogu komunalni otpad:

- predati privrednom društvu ili preduzetniku koji ima dozvolu za preradu i/ili odstranjivanje otpada;
- privremeno skladištiti prije nego otpad predaju na obradu privrednom društvu ili preduzetniku iz alineje 1 ovog stava.

Član 78 Stav 4

Lokacija iz stava 3 ovog člana mora da:

- bude ograđena, kako bi se spriječilo prisustvo neovlašćenih lica, domaćih i divljih životinja i nekontrolisano odlaganje otpada;
- bude opremljena vagom za mjerenje količine otpada koji se privremeno skladišti;
- ima organizovanu čuvarsku službu i službu za prijem otpada i održavanje privremenog skladišta;
- ispunjava i druge uslove radi obezbjeđivanja da privremeno skladištenje ne doprinosi dodatnom ugrožavanju životne sredine i zdravlja ljudi.

Slika 4: Gradska deponija u opštini Šavnik (Foto: OZON)

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Gradska deponija u opštini Šavnik imajući u vidu količine i sastav otpada na njoj nesporno predstavlja opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Način sakupljanja i odlaganja otpada na teritoriji opštine Šavnik se ne vrši u skladu sa važećim Zakonom o upravljanju otpadom, a u razgovoru sa građanima smo dobili informaciju i da ne postoje naknade za komunalne usluge, što je neshvatljivo i dokazuje da ne postoji uređen sistem, što je obaveza i odgovornost jedinica lokalne uprave.

Imajući u vidu da je opština Šavnik bila dio projekta regionalne sanitarne deponije za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine, od koga je lokalna uprava opštine Nikšić kao vodeći partner sa razlogom odustala, jer se radi o nekvalitetnom rješenju, smatramo da je lokalna uprava u obavezi napraviti lokalni plan upravljanja otpadom i to što u hitnijem roku koji će biti usklađen sa Zakonom o upravljanju otpadom i Državnim planom.

Kako na gradskoj deponiji postoji znatna količina ambalažnog otpada, pa i limenki, za koju postoji interesovanje na tržištu, te broj stanovnika opštine Šavnik, dominantno turističku orijentisanost, predlažemo da Ministarstvo održivog razvoja i turizma oformi međusektorsku radnu grupu koja će lokalnoj upravi dati ekspertsku pomoć u izradi lokalnog plana upravljanja otpadom.

Taj dokument bi trebalo da sadrži i plan prevencije, primarne selekcije otpada kao i podsticajne mjere za one koji pravilno odlažu otpad, kao i da pomogne oko uspostavljanja funkcionalnog i održivog sistema naplate komunalnih usluga.

Što se tiče konkretno predmetne lokacije mišljenja smo da je zbog svega navedenog potrebno hitno obustaviti dalje nekontrolisano odlaganje na ovom prostoru i izraditi plan sanacije, pa preporučujemo Upravi za inspekcijske poslove da to i naloži, jer se na gradskoj deponiji nalaze i različite vrste opasnog otpada kao što je medicinski, a imajući u vidu udaljenost ambulate smatramo da će se takva praksa i nastaviti ukoliko se ne izvrši nadzor i procesuiraju odgovorni.

U nadi da će ovaj dokument biti iskorišćen u svrhu unapređenja postojećeg stanja i spremnost da u skladu sa kapacitetima damo doprinos uspostavljanju pravilnog sistema upravljanja otpadom u opštini Šavnik i Crnoj Gori,

S poštovanjem,

Aleksandar Perović, direktor

DOSTAVLJENO:

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA – Kabinet Ministra, gospođa Daliborka Pejović,
Državni sekretar

OPŠTINA ŠAVNIK – Kabinet predsjednika opštine

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – Gospođa Vesna Zarubica, glavna ekološka inspektorka